Ч. 64. Чернівці, середа дня 19. (31.) марта 1897 року. Рочник XIII.

БУКОВИНА

ЧАСОПИСЬ для руских родин. Виходить щодня кромі днів по недїлях і сьвятах.

Редакция і адмінїстрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. Передплата 10 зр.

Париска вистава в р. 1900.

В рисунковій сали промислового музея в Чернівцях мав радник двора і ґенеральний австрийский секретар для париской вистави відчит, котрим хотів звернути увагу ширших кругів Буковини, що то таке буде ся париска вистава, о скілько буде там заступлена Австрия та який уділ може і повинна взяти в нїй Буковина.

Екснер думав спершу читати про „піддержуване промислу державою", але говорив головно про париску виставу і сим викладом відновів також і на тамте питане. Дуже легко можна злучити ті справи разом, бо коли порівнуємо, як було, а як есть, — а таку цїль має париска вистава — то пізнавши ріжницю, не тяжко нам уже запримітити, о скілько причинила ся держава до того результату. Після слів преленґента Австрия випередила разом зі Швайцариєю вже з початком сего столїтя прочі держави опікою над промислом. Виховане і образоване народа суть вайважнїйшими задачами новітної держави, а в послїдних десятках лїт доконано в тім напрямі великих дїл. Але коли на початку нашого столїтя сповняли сю задачу тілько в нечисленних школах, університетах і фахових школах, то тепер старає ся держава обняти кожду галузь людского знаня і дїланя, та піднести єї фаховими студиями. Особлившу опїку мусить дати держава промислови. Неслушно говорять полїтики і неполїтики, що фабрична індустрия убиває дрібний промисл. В Анґлії, тім клясичнім краю фабричної індустриї, цвите заможний стан ремісничий. Тілько мусить держава заняти ся ним, а се зазначило ся у нас основанем промислових музеїв, що виробляють смак так публики як і ремісників та заведенем курсів для майстрів, що учать їх, як користати з тих всїх приладів і машин, що витворюють товар добре, гарно, тревало і дешево. Тим способом приспорює ся для промислу підмогу зі всїх сторін людского знаня. Як давнїйше ремісник ставав часто штукарем, так тепер штукар іде часто між ремісники. Новітний штукар став також технїком і для того зближає ся до ремесла. Що перед 100 роками становило може маєток, се можна тепер дістати за невеликі гроші, бо оно виконане улегченями новітної технїки.

Отже будуча париска вистава в році 1900. має показати сей зріст цїлого культурного сьвіта, подати образ 100-лїтного розвою усїх галузий людскої дїяльности. На перший погляд тяжко зорієнтувати ся, який величезний поступ зробив сьвіт в послїдних 100 роках. Але ми потребуємо тілько взяти поодиноко котру небудь галузь промислу чи науки а з єї розвою можемо виробити собі поняте про минувші відносини перед 100 лїтами. Прирівняти першу незручну і немічну парову машину до теперішних парових машин у кождій галузи промислу а передовсїм в услугах комунїкациї на суши і на мори — яка се величезна ріжниця! Нинїшна сїть зелїзниць з блискавичними і сальоновими поїздами, або нинїшні панцирні воєнні або люксусові пасажирскі пароходи в прирівнаню до перших проб паровоі їзди найлїпше показують ту величезну ріжницю межи колись а нинї. Так само і будівництво, що при кінци тамтого столїтя занепало було цїлком, так що ограничало ся на будованю домів без стилю і пляну, без симетриї і смаку мов касарнї або коробки які, розцвило ся в нашім столїтю, свобідно від всїх пережитих стилів, однак користаючи з них всїх після потреби і волї. Теперішні мешканя мають за цїль не лиш відповісти якомусь стильови, але передовсїм вигодї мешкаючих, їх уподобаням і занятям, а при тім достроїти ся до цїлого окруженя природи і положеня. А попри те треба лише згадати про ті величезні будівлї для вселюдного ужитку, як канали, величезні мости, тунелї, щоби з подивом глядїти на здобутки нашого столїтя а з цїкавостию на заповіджену париску виставу, що представить цїлий той розвій.

І так в кождій галузи людскої дїяльности можна буде там набрати наглядно ясного пересьвідченя, на чім тепер стоїть культура. Єї не можна вже тепер міряти, як було до недавна, зужитєм скількости мила — значить, де більше минає ся мила, той край і культурнїйший — але скорше після урядження мешкань і способу веденя житя. Наші потреби і вимоги зросли страшенно, а все те відбиває ся у вигіднім, вибагливім і елеґантнім урядженю мешканя. Се буде також одним з важних предметів всесьвітної париской вистави. Ще нинї бачимо хатки низькі, вогкі, невигідні, які ставились в нашім столїтю, але-ж і бачимо, як одна за другою паде під чеканом чоловіка, щоби зробити місце другій — ясній, вигідній, здоровій. Вже і по селах ставлять рільники нинї стайні лїпші, ніж їх хати були на початку сего столїтя. Або одежа — приступна зразу тілько верствам заможним, нинї стала власностию усїх, навіть найбіднїйших верств людности. — Ткацтво поступило нинї так, що вироби его стають неможливо дешевими, вже майже не платить ся за материял, але тілько за роботу. А що більше, нинї зужитковують ся навіть відпадки при ріжнородних продукциях; при дестиляциях нафти, ґазу і пр. повстає бензина, анїлїна і пр. З дерева робить чоловік папір, а з него колеса до возів, навіть цеґли, і то огнетревалі. Цїла індустрия теперішна — се незвичайне зявище, она подає докладний образ нашого часу.

Кляси посїдаючі (не гроші) помагають непосїдаючим: устроюють шпиталї, притулища, товариства запомогові, шпихлїрі, товариства просьвітні, доми убогих, товариства ратункові, лїчниці, — словом: економія социяльна стала нинї обовязком людий, она є зявищем дїланя чоловіка.

Коли в 1840-вих роках один ґенерал запросктував у Відни, щоби для людий, шукаючих працї заложити кольонії в Австралії, висьміяли его за те; нинї стала кольонізация обовязком

27

ЗАЛЇСЄ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

XI.

Скоро перший більший снїг покрив землю, Заборовский урядив лови в своїх лїсах. В день ловів уже зрана в дворі стали приготовляти ся для гідного принятя гостий з міста і з околиці. Мали приїхати кілька урядників із староства і ради повітової, сам староста і сам маршалок повітовий, і деякі сусїди, між ними і Більский.

Ще нїхто з гостий і не заїхав до двора, як рано по селу пішла чутка, котра гнеть дійшла і до двора, що злодїї обікрали громадску касу; мало бути в нїй найменьше два тисячі, в тім і гроші, зложені на будову церкви. Злодїї виломили стїну, розбили касу і все забрали. Вартівники спали в сусїдній хатї і не чули нїчого.

Коли о тім дізнав ся Славко, зараз вибрав ся в село, аби вивідати ся дещо близше. Але ще не вспів вийти за браму, як на подвіре двора вступив сам віјт Костишин, одягнений в кожух, минув мовчки Славка, зняв лише капелюх і пішов до кухнї. Славко вернув ся. Війт хотів бачити ся з дїдичем. Мав міну налякану і безрадну.

Заборовский надійшов із стодоли і приняв війта в канцеляриї. Коли Славко хотів іти до своєї комнати, Заборовский сам его закликав:

— Ходіть, пане Левіцкий, послухайте! Може що порадите! А то нечуване, щоби в Залїсю такі злодїї завели ся! Адже они і мене можуть обікрасти! Чи дали ви вже знати до жандармериї? — спитав Костишина.

— Дав, прошу ясного пана — відповів той. — Що-ж менї тепер, паноньку, дїяти? Адже я тепер на жебрачу торбу зійду, як менї скажуть всї гроші звернути!

— Які-ж там гроші були? — спитав Славко.

Костишин кинув зпід лоба непевними очима на Левіцкого і відповів: — Були гроші податкові, були братскі гроші, виратовані з церкви...

— Чому-ж ви гроший податкових не занесли зараз до уряду, а ту тисячку до щадницї? — питав ся Левіцкий.

— Та я хотів нинї занести!

— Акурат нинї!... Чому-ж не вчера, не передвчера?

Костишин дивив ся лютими очима на Славка.

— Чого-ж ви хочете від мене? — питав ся Заборовский.

— Порадьте, паноньку, що робити?

— Почекайте, може гроші найдуть ся — втихомирував Заборовский.

— А коли не найдуть ся? — допитував ся війт.

— Ну, то пропало!

— Нещасна громада, — замітив Славко — одна біда за другою. До кількох місяців — оркан, зливи і гради, пожар церкви, лихі жнива і крадіж громадских гроший. Люди мусять третїй раз платити податок... додав ще Славко нарочно.

— Як третїй раз? — спитав ся Заборовский.

— Пан війт скаже вам, як — відповів Славко.

— Та я нїчо... прошу пана... от жартують собі панич — оправдував ся війт. — А менї тепер не до жартів. Але я вже

держави, котра мусить зарадити надмірови сил працюючих.

Дальше виказав прелеґент наглядно розвій штуки военної і підніс, що тая штука стала нині спільним добром усїх держав і народів, бо она має охороняти людий, уможливити безпечний перевіз его майна з одного кута сьвіта в другий, а наглядно доказ того бачимо на маринарції військовій, котра у всїх напрямах спомагає маринарку торговельну.

Се в короткости проґрама вистави париської. Прелеґент розвинув ту проґраму вправдї коротко, але так поучаючо, що перед слухачами став повний образ розвою нашого столїтя.

Відповідно до тої проґрами буде цїла вистава поділена на 18 ґруп, а властиво цїла вистава буде обнимати 18 вистав сьвітових; кожда з них буде поміщена в осібнім павільонї, а кожда держава буде в нїм репрезентована. Франция сама займе 50%, а прочі держави разом других 50% місця призначеного. Держави, що беруть участь в тій виставі, суть: Анґлїя, Бельґія, Швайцария, Італїя, Нїмеччина, Австрия, Росия і північна Америка. Кромі тих великих держав возьмуть участь правдоподібно і меньші: але ті будуть мати свої осібні павільони в районї названім „для трусливих“ т. є. для тих, що не мають відваги зрівнати ся своїми культурними здобутками з великими культурними державами.

Також не забракне на виставі чогось сензацийного — чим кожда вистава притягає звиджуючих. На попередній виставі була вежа Айфля таким дивовищем, на будучій виставі хочуть Французи ще чимсь велитнїйшим здивувати сьвіт. До тепер вплинуло не меньше як 800 проєктів, а з них узнали 84 такими, що їх можна приняти. На котрий з них рішить ся комісия, ще не знати.

Австрия не буде мати так богато місця на виставі, тож і удїл Буковини в виставі мусить ограничити ся тілько до найзнатнїйших галузий промислу, який край посїдає. Тим промислом єсть безперечно деревна індустрия і нею може край сьміло повеличати ся і повинен відповідно заступити его на виставі.

Бесїдник закінчив свій виклад обясненем, що він їздить тепер від міста до міста і завзиває та заохочує всї краї Австриї до живого удїлу, а в Чернівцях побачив себе з приятностию в такім численнім і достойнім товаристві.

І справдї на відчитї були всї найвисші личности міста. Президент ґраф Ґоес явив ся з жінкою, був митрополит Чуперкович, професори унїверзитету і богато иньшої вибраної публики. По скінченю викладу подякував ґраф Ґоес сердечними словами радникови двору Екснерови за інтересне і поучаюче представлене річи.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 30-го марта 1897.

Краєва рада шкільна відбула засїдане дня 17 марця, на котрім предсїдатель ґр. Ґоес згадав щирим словом помершого члена краєвої ради шкільної, професора унїверситету др. Ізидора Ончула. При полагодженю дневного порядку іменували: Помічного учителя Петра Маґаса в Чернівцях молодшим учителем в шестиклясовій школї при улици соймовій; учителя Юрия Бурчу надучителем при двоклясовій школї в Ботушанах. Ґімназияльному учителеви Константинови Максимовичови в Радівцях признали стабілїзацию і титул професора. Гр. ор. сотрудник Іван Волощук установлений суплентом для удїляня науки релїґії при гр. ор. ґімназиї в Сучаві. Учетелька А. Маврібер перенесена на власне жадане в стан супочинку. Кільком особам з учительского стану признано додатки службові і удїлено з[illegible]помоги. Порішено поданя учеників зі всїх середних шкіл Буковини о увільнене від чесного. Принято до відомости справозданя обох інспекторів про інспекциї шкіл за місяць січень і лютий.

Особисте. Президент краю ґраф Ґоес поїде дня 1. цьвітня на вісїм днів до Відня. Подорож має стояти в звязи з переведенем важних краєвих справ.

Социял-демократичні посли разом з трема радикальними рускими послами і стояловцями постановили поставити президента мінїстрів ґр. Баденього перед суд парляменту за надужитя виборчі в Галичинї. Щоби се перевести, шукають они в радї державній потрібних сорок підписів.

Почестним горожаньством для бувшого старости сторожинецкого Йосифа Відмана показали свою вдячність і поважане громади Калинівцї, Вербівцї, Чортория, Волока, Горішні і Долїшні Станівцї та Бобівцї. При офіцияльнім пращаню в Долїшних Станівцях вручили заступники тих всїх громад почестні дипльоми поважаному старостї, що тепер заняв становиско директора черновецкого маґістрату.

Мітермаєр називає ся посол до ради державної, що его не хоче нїхто приняти до себе. Мітермаєр вийшов з лона віденьских антисемітів і є з заводу кельнером. Социял-демократи закинули єму, що він є простий кишеньковий злодїй. Коли зявив ся в парляментї при отвореню ради державної, всї посли привитали его загальним „фуй,“ а він не сьмів навіть заняти свого посольского місця.

Карний відділ в школї, що его проєктували деякі учителї, як ми свого часу доносили, був предметом дуже живої наради на загальних зборах Товариства учителїв і учительок в Чернівцях. Против такого педаґоґічного способу виступив з переконуючими арґументами інсп. Попович, а заразом підніс гадку урядити захоронку для дїтий. В дискусиї взяли удїл дир. Фавстман і уч. Шульц і Салабан.

Заводи нових послів в радї державній. На 425 послів є 169 властителїв більшої або менчої посїлости землї, 57 адвокатів, 36 професорів, 28 сьвящеників, 19 промисловцїв, 20 ремісників і челядників, 13 купцїв, 6 ресгавраторів і різників, 8 лїкарів, 9 приватних урядників, 13 державних урядників, 6 будівничих, 3 управителї приватних дібр, 4 урядники обезпечень, 3 учителї, 2 мінїстри, 3 бувші мінїстри, 2 пенсіоновані урядники, 6 редакторів, 4 писателї, 2 малярі, 2 інжінери, 2 секретарі комнат торговельних, 1 нотар, 6 капіталїстів, 1 банкир.

Мадярске панаміно. Публична опінїя Угорщини сильно обурена скандалом, що стоїть у звязи з торічною ювилейною виставою в Пештї. Віденьскі часописи описують се так: Ґрупа европейских капіталїстів з Берлина і Відня відкупила за 1,400.000 зр. вступні білети на вистави, але інтерес пійшов так кепско, що підприємцї не відобрали своїх гроший і не хотїли заплатити комісіонерам, котрі придбали їм ту операцию, обіцяних 100.000 зр. Комісіонери звернули ся до суду і підчас судового доходженя заявили, що обіцяна сума мала бути хабаром, призначеним для одного з висших урядників мінїстерства торговлї, котрий приказав передати єї одній дуже близькій єму дамі. Та дама з обуренем відперла заяву комісіонерів, але два з них заявили, що они можуть навіть поіменно назвати урядника з котрим вели переговори. Однак предсїдатель суду не позволив їм назвати урядника по імени і старав ся перервати скандальну розправу, та се єму не вдало ся, бо мінїстерство судівництва під пресснею публичної опінії зарядило в тій справі остре слїдство.

Наслїдки злуди. В Чехах, в ночи 19. марта приключив ся цїкавий случай злуди. З Подолу до Жіжкова вертав фабричний робітник Коцурек. На дорозї подибав він бурею повалений хрест, коло котрого задержав ся на хвилю і придивляв ся. Ненадїйно почув він неоподалїк крик

мушу іти; може жандарм прийшов — сказав війт і зараз винїс ся.

Жандарм справдї небавом явив ся в селї і пішов оглядати місце крадїжи; казав спровадити вартівників і замкнути їх, аби не втїкли; а сам став оглядати з середини і з надвору стїну, до котрої була прибита громадска скарбона. Видко було, що злодїй силував ся перше відбити скарбону від стїни, щоб єї цїлком забрати, а коли єму се не вдавало ся, скарбону на стїнї лишив, але розбив єї, що єму видко лекше пішло. З надвору один гак, котрим була примоцована скринка до диля, був відігнений. Жандарм найшов там малий кусень кожуха, а на відігненім кінци гака троха вовни; очивидна річ, злодїй при роботї спішив ся і завадив кожухом о гак. Найдений кусень кожуха жандарм незамітно сховав.

Оглянувши місце, він переслухав всїх підозріних людий, котрих єму вказав війт, перетрусив дві хати, і зараз вибрав ся в дальшу дорогу.

Ідучи попри двір він бачив, як саме в ту хвилю заїхало там кількох панів з міста, між ними і староста і повітовий маршалок. Жандарм уважав потрібним подати люстраторови Дзюбиньскому до відомости крадїж у громадскій касї.

Всї панове дивували ся незвичайно, але, звісно, не могли нїчо порадити. Жалували війта, що має такий клопіт, і брали все на карб „wyrzutków społeczeństwa,“ які тепер на жаль всюди завели ся з причини безвіря і радикалїзму. З жандармом не балакали богато, їх то мало обходило, бо спішили ся на обід; один лиш люстратор повітовий і з обовязку свого і з очивидної цїкавости став випитувати жандарма о тім, що той вислїдив. Славко бачив ту сцену і не втерпів, щоб не приступити до них. Буцїм хотїв привитати ся з знакомим люстратором, а поправдї хотїв почути дещо з оповіданя жандарма. Той оповідав, що нїяких познак не найшов, лише кусень шкіри, очивидно з злодїйского кожуха.

Почувши се, Славко прийшов нагло на дивний здогад; але не відважив ся его виявити при люстраторі, тілько аж коли жандарм вийшов з двора на дорогу, здержав его:

— Я би вам, пане, хотїв сказати в справі сеї крадежи свій здогад. Очивидно застерігаю ся, що нїкого не хочу підозрівати, але сказати я повинен.

— Прошу — казав жандарм. — Я вам навіть буду вдячний за то.

— Рано був ту в дворі війт Костишин, одягнений в кожух, і, коли добре тямлю, на рукаві у него була видерта шкіра, так завбільшки, як сей кусень, що ви показували.

— У війта! — дивував ся жандарм. — То не може бути! Такий порядний чоловік!

— Я не кажу, що він не порядний, але що вам шкодить, вступити ще до него і так мов від нехочу придивити ся?

— Розуміє ся, піти — піду, але я не вірю, то не може бути...

(Дальше буде).

і взиване о поміч, оглянув ся і спостеріг поза собою женщину, що кричала. Коцурек відізвав ся і почав еї питати о причину еї переполоху. Женщина не то що не успокоїла ся, а почала ще більше кричати. Коцурек думаючи, що має до роботи з божевільною, пійшов дальше своєю дорогою. Женщина завернула назад і побігла з криком і зойком просто до Падолу. Ту вбігла до найблизшого дому Адальберта Прохаски молочного гандляря. Нагле появлене тої женщини, так налякало жену Прохаски, що она повалила ся мов нежива на землю і дістала вибуху крови. З запутаних відповідий надбігшої женщини, довідали ся, що при тім поваленім хресті нїбито мав напасти еї якийсь мужчина, зловити за руку і куди то тягнути. Однак она видерла ся і утїкла аж до того дому. Се оповідане розійшло ся по місцевости і цїлий день оповідали собі куми різличні страшні істориї про розбійничий напад. Довідав ся о тім Коцурек і зголосив ся до полїциї, щоби там розповісти правдиву подїю і положити конець сплетням. Перед полїциею зізнав він, що коло женщини він нікого не бачив, анї сам до неї навіть не наближав ся. Зізнане Коцурека потвердила також одна служниця з Падолу, що здалека видїла налякану женщину і спокійно стоячого при хрестї Коцурека. Приключку тої женщини треба приписати затім не чому иньшому а злудї змислів.

Їхав — та не доїхав. Петро Мельничук з Горошівцїв, не доїхав до Канади, лише до Гамбурґа. Там витуманили від него всї гроші, які мав (60 зр.), обстригли єму на сьміх довгу чуприну і він мусїв в голодї і студени повертати пішки назад у село. Так то наші люди вибирають ся за море.

Абдул Гамід, теперішний султан, має в собі примішку французкої крови. Париска „Gaulois" подає цїкаву анекдотку про родовід Абдул Гаміда. В монастири Візиток в Нант проживала перед французкою революциею інститутка панночка Амелїя Дібік де Живері, родом з Мартинїки, що прибула до Франциї на едукацию. В р. 1780, панночку, маючу ледво 15 лїт, підчас еї повороту з пансионату до родини взято до неволї на кораблі, котрий напали були морскі розбишаки. Панночку продано до гаремів султана. Султан для незвичайної краси зробив еї своєю першою женою. Сином власне тої Амелїї Дібік є Абдул Гамід.

О вербу прийшло сими днями до сварнї в Горохівцях, перемиского повіта, між рідними братями Данилом і Войтком Гримановским. Сварня перемінила ся вскорі в завзяту бійку. В бійцї ударив Данило Войтїха так сильно обухом сокири в плечі, що той лежить на смертній постели.

Нещасливі пригоди. Зарібника Николу Бендара засипала глина, коли копав в ямі в Чернівцях при улици Різницкій, і придусила его так сильно, що житю грозить небезпечність. — В рiцї Сучаві коло Іцканів найшли трупа 40-лїтного мужчини, котрого вода пригнала до берега. Ідентичности не можна було ствердити. — Господар зі Старих Мамаївцїв 64-лїтний Михайло Крекливич помер від чаду з затканої печи. — Гаврило Чїґанескул з Ватри Молдавицї зломив собі ногу при роботї в лїсї релїґійного фонду в Чомурнї. Бутюк зсунув ся єму на ногу і розторощив еї. — В Ґеорґїчинї найшли в потоцї тої самої назви тамошного мешканця Спірідіона Рою неживого. Причина смерти не вияснена. — Зарібник Теодор Томюк забив свою любовницю Гафію Карапку зі Сторонця-Путилова в приступі злости за те, що она лаяла его за лїнивство. Томюк утік був після того злочину, але власти вже найшли его. — В костелї в Радівцях украли зі скарбонки уніятскої громади 50 зр. По злодїях нема жадного слїду.

Біль зубів — не є хоробою. Так бодай розпорядив директор почт в Женеві обіжником, що видав до підчиненнх собі урядників: Часто дїє ся, що заняті при почтї особи котрі не дбають про свої зуби, занепадають на біль зіпсутих зубів та на запаленя, що через се повстають. Витягнути зіпсутий зуб а вставити штучний то одинокий лїк, щоби позбути ся клопоту. Але деякі волїють перніти, як піддати ся операциї. Они не можуть працювати і роблять урядови кошта за заступництво. Ся практика мусить устати. Повідомляє ся персонал, що біль зубів не буде від тепер уважати ся хоробою і ті, що опустять заняте з тої причини, будуть самі оплачувати за себе заступників-

Дрібні вісти. Заступник президента львівского висшого краєвого суду Дилевский прибув до Черновець на кількадневний побут. — Еміґрацийна горячка обнимає галицких селян, від Тернополя доносять, що в тамошній охрестности начинає ся знов прокидати еміґрацийна горячка. Сими днями виеміґрувало де Бразилїї около 50 осіб селян з сіл Ладичина і Людвиківка. — Межи Чернівцями і Львовом буде курсувати другий поспішний поїзд почавши від першого мая. Буде мати сю добру сторону, що буде безпосередно лучити ся з поспішним поїздом Львів-Віденъ. — В Мехику помер недавно один кольоніст. Покійний уродив ся 1742 р., значить прожив нї менше нї більше тілько 154 лїт. — Касацийний трибунал у Відни потвердив засуд смерти, виданий на Фока, котрий в своїм часї урядив був замах з бомбами. — Парискі письма доносять, що кухаря Фльомонта узнала комісия асентерункова за нездатного до служби, бо виміри виказали, що не найде ся нїгде мундур, котрий би міг обняти таку великаньску живучу масу.

Лапка на тхорі.

Написав

6) *Стефан Пятка.*

(*Дальше*).

Дивить ся Василь Козодій на тоту скринку і пізнав еї: то була тота сама лапка на тхорів, в котрій колись знайшли в Шапки Федора кільканайцять папуш бакуну, лапка котру він нераз малим хлопцем бачив щодень в нанашка під припічком яко ковбицю. Єму ще й тепер стало приємно, коли пригадав собі, як то він Шапкам порядно відплатив ся за своє підбите око. Тота лапка в союзї з нанашкою Шевчихою піддали єму чудесну гадку, в який спосіб можна сватови Онофрови Безвусому кинути колоду під ноги, але таку колоду, щоби на кождім кроку о ню потикав ся.

— Пожди, поваго громадска, я тобі покажу — подумав Василь Козодій — ти начальник, ти тесть мого брата, ти мене зверг з присяжного, пожди, я тобі покажу Безвусий кметю, що і я маю голову на карку.

— А що, Василюню, дасть Лейба що за тоту домовину? — спитала Пелага Шевчиха похресника. — Може хоть пів лїтри дасть, коли питав, треба ратувати хорого чоловіка.

— Я не так радив би, мамусю — мовить Василь і взяв порожну фляшку з полицї, став нїби пити до себе.

— Ну, якже ти радиш сину, говори, ми слухаємо — намагала Шевчиха.

— Ви лїпше спродайте Лейбі хату, ґрунт, ви і так мало коли в хатї з донькою мешкаєте, чи сидите. Маєте палити свою хату другий раз, і сидїти знов в криминалї, щоби мій сват Онофер Безвусий з того тїшив ся, лїпше позбудьте ся відразу всього. Розвяжете ся з хатою, розвяжете ся з ворогом сусїдом і з зятем також розвяжете ся, бо не буде вас колоти шилом і вашу доньку також.

— Добре, Василю, радиш — признавала Шевчиха. — Приведи сюди Лейбу, я зараз ту при людех запишу єму все і відпишу ся; спродам хату, ґрунт і з добрими людьми забавлю ся. І так тото житє коротке; а тому безвусому покажу, що я значу. Думає, що він богач, то вже може менї казати „добре, що то зять коле"? Я собі також богачка, зараз спродам все.

— А менї що за тото буде, як спроваджу Лейбу?

— Що схочеш сам, дам баришівного, бігме дам, і цїлу сотку дам, щоб я так здорова, що дам.

— І лапка моя буде, війтихо...

— Бери собі, як хочеш, і зараз, я й так в коморї за кождим разом коли йду, то ноги о ню обтовкаю — признала стара війтиха.

Невісти одноголосно притакнули мудрій радї Василя Козодоя. Тота гадка, щоби Шевчиха спродала батьківщину Лейбі, всїм сподобала ся, всї подивляли Василя „бештефранта". Пригадали собі, що він таки в чіпци уродив ся, а хоть „кренцбаба" покійна той чіпчик з щастєм собі сховала, то таки розуму не могла єму відобрати.

В недовзї воскрес і благовісник Лейба, прийшов відвидїти Лучку Дучку, привитав ся з недужим а на Шевчиху тілько оком глипнув, так зараз пізнав, що ту для него пшениця пристигла, в самий добрий час під серп і до стодоли. З початку жид змагав ся, не хотїв купувати; говорив, що Онофер Безвусий тепер начальником а до того з попом рука в руку, то він би его з села вигнав, як би довідав ся, що від его сусїди хтось иньший купує ґрунт і хату.

Лїтру оковити Лейба принїс і двоє хлїба, але поклав все не на столї, тілько в головах коло недужого; нїхто отже і думати не міг, що то могорич Шевчисї. Він з початку велїв Пелазї йти до свого сусїда і начальника Безвусого на пораду.

Пелага Шевчиха попала ще в більшу злість не хотїла й слухати того, тілько налягала на жида, щоби рішив ся купити.

Куми одну горівку троха розпустили, другу таки випили, трохи щось вимастили і на недужого Лучку, але мало що... Хлїбець також розхапали, один дїтьом, другий собі по дрібцї, треба було принести ще, Лейба, нема що казати, принїс ще, тим разом поставив на столї нїби могорич, але все ще вагував са торгу добувати, говорив пошепки і з Шевчихою і з еї донькою і з Василем, але направду не годив ся.

Вже стало вечеріти, по пятій лїтрі хлопи послабли, невісти також: слабші голови стали по кутах дрімати, сильнійші обступили Лучку Дучку на постели, допитували ся, чи вже вмирає, чи може не схотїв би написати тестамент.

Пелага Шевчиха також мала досить в голові; она вхопила ся комена, глядїла по нїм за клямкою від дверий. Лейба тото спостеріг, штуркнув Василя, зрозуміли ся: взяли оба бабу по підбоки і повели еї на сьвіжий воздух; донька Шевчишина також пійшла вслїд за ними.

В самий вечер взяв Лейба Пелагу Шевчиху на віз, зарив еї в солому, посадив коло неї Василя Козодоя в головах а еї доньку в ногах сам конї в руки, поїхав до міста до нотаря, вискоком поїхав. Ту в нотаря спродала Пелага Шевчиха хату і ґрунт за умовлену круглу суму сорок риньских, при чім сьвідками були також Василь Козодій з донькою Пелаги Шевчихи, також Пелагою. Гроший всїх Лейба не дурний був давати. Дав Пелазї тілько десятку на руки, друга десятка пішла на могорич і два риньскі Василеви баришівного, а двайцять риньских трутив собі жид за залеглий податок що від року нїхто не оплачував.

Аж на другий день довідали ся люди о тій продажи: Лейба показав війтови нотаріяльний контракт і осьвідчив ся людьми що він не хотїв від Шевчихи ґрунту купувати, але она его присилувала.

Онофер Безвусий перший раз у своїм житю дізнав такого чувства, мов би єму виострену бритву приткнув хто до гортанки. Він бачив тепер жида під боком під своїми будинками; Шевчиха пяниця хоть хату свою палила, не видавала ся таким страшним опиром, як проворний і хитрий жид нехрист. І то в який дивний спосіб вихіснував жид глупоту пяницї і забрав за сорок риньских власність, за котру Онофер Безвусий був би дав вісїм соток не надумуючи ся, тілько одно мав на думцї, що не хотїв купувати: жалував кривдити еї дочку і ще більше еї зятя, чоловіка доброго онещасливленого такою тещею.

Не тілько сам Лейба похвалив ся перед війтом „файним ґешефтом", хвалила ся також і Пелага Шевчиха: скілько рази йшла селом пяна, все кричала: „Продалам Лейбі, бо менї так хотїло ся, війтови на збитки, нехай тепер себе велить колоти шилом, а переконає ся, чи тото мило".

Онофер Безвусий пійшов найперше до панотця, грозив, що подякує за війтство, коли сьвященик в тім що не зарадить, звідти знов поїхали оба до суду, до староства, всюди сказали „пиши пропало", нїхто не міг нїчого на тото

порадити. Всюди сказали що потреба було перше бабу подати за марнотравницю а нинї запізно; она мала право свою батьківщину жидови і подарувати.

(Дальше буде.)

Телеґрами „Буковини“.

З дня 30-го марця 1897 року.

Париж. З Атен доносять, що межи посольствами держав в Атенах а правительствами держав веде ся оживлена телеґрафічна переписка. Надїють ся, що держави хочуть видати до Грециї ультіматум, в котрім завізвуть єї, щоби відкликала війска з Крети. В тім ультіматум повідомили би також Грецию, що в припадку непослуху держави приступлять до бльокади пристани Вольо. — Король приймав вчера росийского аґента державного з Софії Бахметієва, що тепер іменований росийским секретарем леґацийним і повторив при тій нагоді свою заяву, що Грециї неможливо уступити.

Царгород. Турки самі признають вже, що при різнї в Токатї згинуло 70 Вірменів і один Турок а в селах округа Арбагу убито 10 Вірменів; на дїлї було далеко більше жертв музулманьскої жостокости. Насильства почали ся без провокациї зі сторони Вірменів. Вість, що Вірмени напали були одну твердиню, оказала ся неправдою.

Париж. Аґенция Гаваса доносить з Канеї, що 300 вояків француского, італїяньского і росийского війска під проводом капітана Періньона відходить з трема пушками до місцевости Букунаріону, щоби стеречи жерела, що достарчає Канеї води та перешкодити інсурґентам, щоби взяли їх під свою власть.

Атени. Відїзд наслїдника трону уважають ознакою, що правительство ухвалило вже остаточні рішеня.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані		Відходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернївців									**з Чернївців**								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$			До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$			До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$	До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{12}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернївцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей**.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернївцях під зарядом Івана Хромовского.